

Särredovisning VA 2019

Affärsområde VA

Per Karlsson
2020-05-29

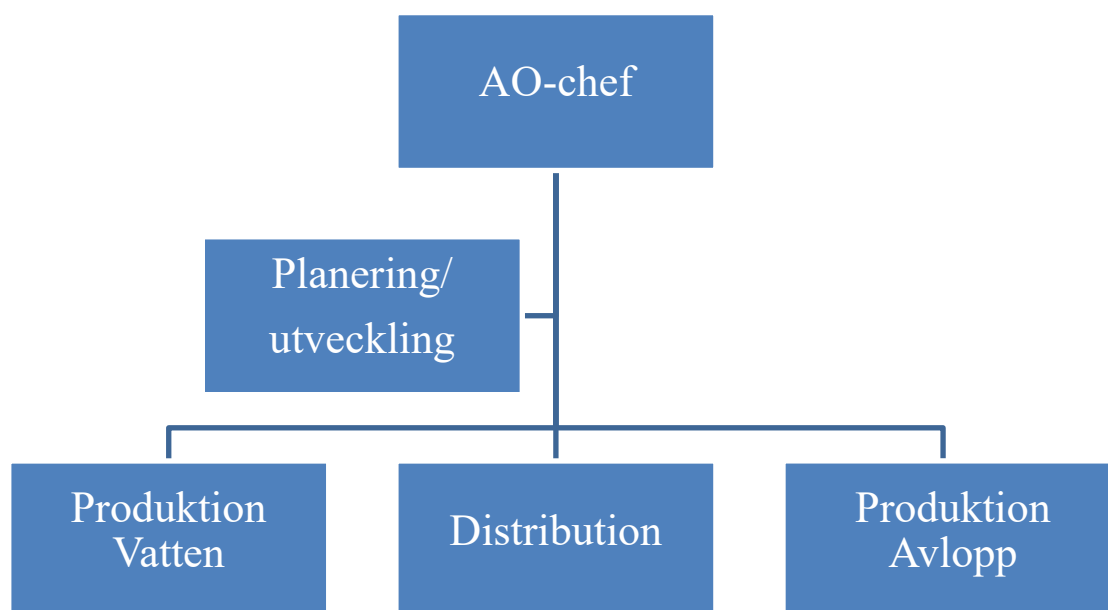
Innehåll

1. Verksamhetsuppföljning.....	3
2. Ekonomi.....	6
3. Miljö och kvalitet	9
4. Framtida utveckling.....	10

1. Verksamhetsuppföljning

Huvudmannskapet för Borås Stads vatten och avloppsverksamhet (VA) är organisatoriskt placerat på Borås Energi och Miljö AB som är ett helägt kommunalt bolag. VA verksamheten ska enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster särredovisas och Borås Energi och Miljö AB har organiserat VA i ett separat affärsområde, Vatten och Avlopp.

För att styra och följa upp verksamheten på ett bra sätt kopplat till de vattentjänsterna affärsområdet levererar ser organisationen på affärsområdet ut enligt nedan:

Vatten

Producerad mängd dricksvatten 2019

Vattenverk	Producerad dricksvattenmängd (m ³)
Sjöbo	7 062 160
Dalsjöfors	589 393
Rångedala	19 445
Bredared	12 135
Hedared	9 331
Totalt	7 692 464

Vi har producerat mindre vatten under 2019 än 2018 trots att vi har debiterat mer vatten till våra kunder. Det beror på att förlusterna har varit lägre 2019 än 2018.

Under året har vi haft problem med igensättningar av den nya brunnen i Dalsjöfors grundvattentäkt. Vi fick både klorera och jetspola brunnen för att bli av med igensättningarna i början på året. Problemen i brunnen orsakar också problem i Dalsjöfors vattenverk. Vi jobbar med en åtgärdsplan för att hantera problemet.

Vi har även inspekterat samtliga våra reservoarer för att få en bra statusbedömning på dem. Inspektionerna kommer ligga till grund för framtida underhållsplaner av våra reservoarer. Ett antal reservoarer har också rengjorts under året.

2019 har vi haft mycket regn som leder till höga flöden i vattendrag och hög nivå i Öresjö som vi måste ta hänsyn till vid driften på Sjöbo vattenverk.

Distribution

I början på året fick vi en läcka på den nya dricksvattenledningen ut till Sobacken. För att kunna hålla igång verksamheten ute på Sobacken fick vi starta Töllesjö ts och köra ut vatten med tankbilar till Sobacken.

I slutet på februari var det en omfattande brand på Evedalsgatan (Kilsund). Vi har varit behjälpliga med att fånga upp släckvatten i spillvattennätet genom att proppa servisen ut från fastigheten och därefter kunnat suga upp släckvatten som tippas i tippfickorna på Sobacken.

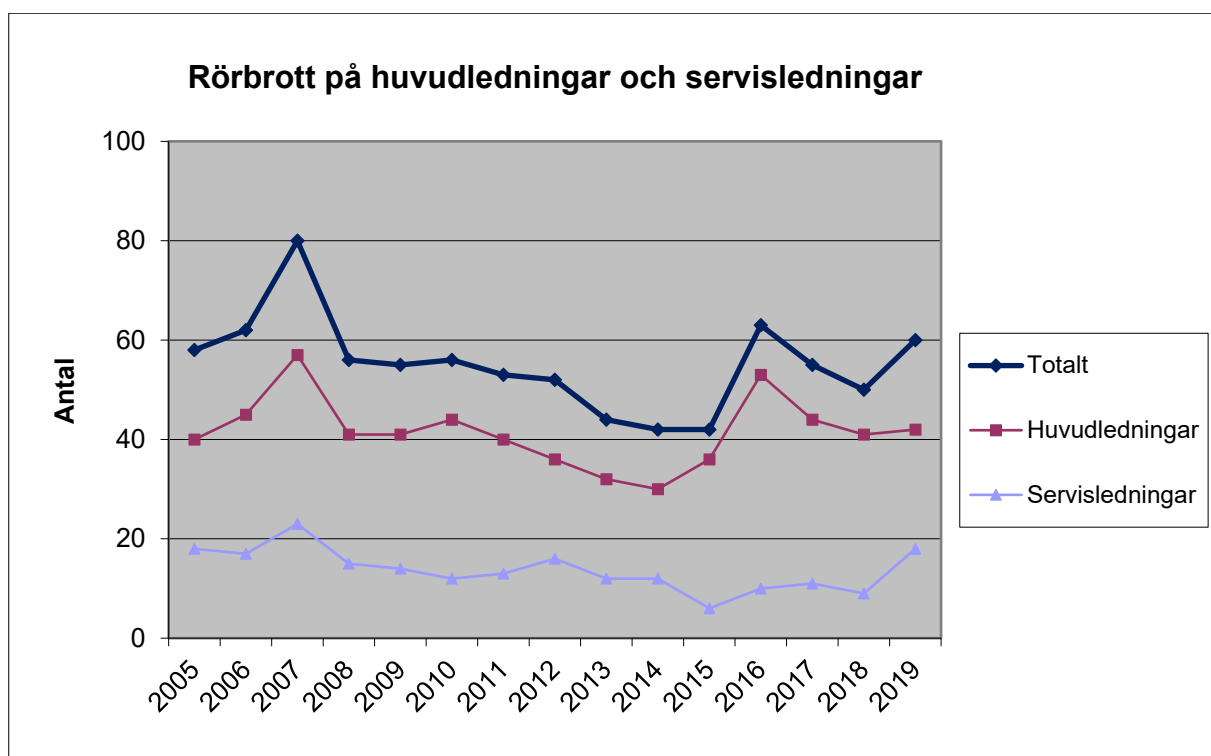
Vi har driftsatt de nya avloppsledningarna från Fristad in till staden och tagit avloppsledningarna som ligger i Öresjö ur drift.

Vi fick en besvärlig läcka i Viared i början på sommaren. 200 meter 300-vattenledning fick kopplas bort på Vevgatan i Viared på grund av att ledningen var helt sönderrostad. En fastighet las på tillfälligt vatten och vid efterföljande vattenprov på ledningen för det tillfälliga vattnet blev vattnet otjänligt på grund av 1 E. Coli.

Under sommaren hade vi en stor vattenläcka i Kristineberg. En ledning längst ner på Lars Kaggsgatan sprack, det höll på att äventyra vattenförsörjningen i stora delar av staden. Närmare 800 liter/sekund läckte ut och halva vägen sköljdes bort. Flera goda insatser av våra medarbetare förhindrade dock det att det blev några större störningar i leveranserna.

En bräddning på avloppsnätet i Sandared orsakade badförbud på flera badplatser i Viaredssjön i slutet av juni. Badförbudet kunde hävas efter drygt en vecka.

Antal rörbrott har varit högre än under 2019 än under 2018. Det är främst rörbrott på servisleddningar som har ökat.

Avlopp

Behandlad mängd [m3] avloppsvatten

Kvartal	Sobacken	Bogryd	Aplared	Bredared	Dannike	Hedared	Rångedala	Äspered	Totalt samtliga arv
1	4 598 406	324 802	20 346	13 839	33 956	16 255	18 715	23 184	5 049 503
2	2 704 916	141 949	13 080	10 397	15 204	8 088	6 955	8 121	2 908 710
3	2 558 720	155 864	19 696	8 592	10 554	7 061	4 550	4 593	2 769 630
4	4 245 971	352 863	43 586	12 342	33 091	16 437	14 559	20 225	4 739 074
Summa	14 108 013	975 478	96 708	45 170	92 805	47 841	44 779	56 123	15 466 917

Under 2019 har det varit förhållandevis höga nivåer på behandlad mängd avloppsvatten. Ca 2 Mm³ mer än t ex 2018. Det beror på att det har varit mer nederbörd 2019 än 2018.

Under hela året har det varit mycket arbete och fokus på intrimning, provdrift och prestandaprov av de nya avloppsanläggningarna på Sobacken. En hel del problem kopplade till detta, främst på slam och rötningsanläggningen. Lukt, bräddningar och bristfällning automatisering på slam och rötningsanläggningen är de största problemen. Vi har även haft problem med höga svavelvätehalter i rågasen. Avloppsreningsverket renar dock vattnet bra och trots att det är en ny anläggning som behöver trimmas in och optimeras så har vi klarat våra villkor i tillståndet.

Avloppsreningsverket har vi tagit över från leverantören men slam och rötningsanläggningen har en bit kvar. Provdraft har genomförts på slam och rötningsanläggningen.

Det har också pågått ett omfattande arbete på Gässlösa för att förbereda det inför sanering och rivning.

Det har genomförts en större ombyggnation på Oshagen ps som är kopplat till att de nya avloppsledningarna från Fristad driftsattes.

2. Ekonomi

Affärsområde VA:s ekonomi budgeteras och redovisas på fyra olika projekt. 500001 ledning/administration, 500002 kostnader vatten, 500003 kostnader distribution, 500004 kostnader avlopp. Utöver dessa projekt så har ett projekt för driftsättningskostnader kopplade till driftsättningen av det nya ARV på Sobacken lagts upp, projekt 500014.

Under 500001 ligger VA:s intäkter och övergripande kostnader. Under övriga projekt ska kostnaderna för respektive produktions- och distributionsenhet budgeteras och redovisas.

Projekt	Utfall	Budget	Avvikelse
500001 AO VA	236 860	229 583	7 276
500002 AO VA Produktion Vatten	-44 656	-45 796	1 139
500003 AO VA Distribution	-65 363	-68 050	2 686
500004 AO VA Produktion Avlopp	-141 687	-137 150	-4 537
500014 Driftsättning, nytt ARV	-1 235	0	-1 235
Totalt	-16 082	-21 412	5 327

500001, den positiva avvikelsen mot budget förklaras av framförallt högre intäkter än budgeterat men även lägre kostnader för konsulter.

500002, det är framförallt lägre drift och underhållskostnad som står för den positiva avvikelsen.

500003, här förklaras den positiva budgetavvikelsen främst av förlängda avskrivningstider på ledningsnätet och lägre räntekostnader än budgeterat. Driftsentreprenader och beläggningsentreprenader har kostat betydligt mer än budgeterat men tack vare de lägre kapitalkostnaderna har vi ändå en positiv avvikelse mot budget.

500004, det var svårt att lägga budget för detta projekt eftersom det är för nya anläggningar, vi har dock en rejäl diff mot budget här. En stor kostnadsökning jmf med budget är fjärrvärmen men där ligger även kostnader för 2018 som debiterades först 2019. Vi har också förbrukat betydligt mer kemikalier än vad vi hade budgeterat för. Avskrivningarna är också betydligt högre än budgeterat. Lägre räntor jmf med budget har dock hållit emot annars hade avvikelsen mot budget varit betydligt större.

500014 kostnader för driftsättning av det nya ARV var inte med i budgeten därav avvikelsen.

Sammantaget gör detta att affärsområde VA visar ett resultat på – 16 082 Tkr under 2019. Budgeterat resultat var -21 412 Tkr, vilket ger en positiv avvikelse mot budget på 5 327 Tkr.

	<u>Not</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Resultaträkning, mnkr			
Intäkter	1	238,9	211,6
<i>Råvaror och förnödenheter</i>		-9,6	-9,2
<i>Drift och UH</i>		-107,7	-90,2
<i>Övriga externa kostnader</i>		-8,3	-7,9
<i>Personalkostnader</i>		-32,1	-32,6
<i>Avskrivningar</i>		-70,5	-55,2
Kostnader		-228,2	-195,0
Rörelseresultat		10,6	16,5
Finansiella poster	2	-34,0	-17,6
Resultat efter finansiella poster		-23,3	-1,1
Dispositioner			
VA Upplösning fond	3	7,3	3,6
Skatter		0,0	0,0
Årets resultat		-16,1	2,5

		<u>2019</u>	<u>2018</u>
Balansräkning - tillgångar, mnkr			
Anläggningar	4	2 042,9	1 852,6
Långfristiga fordringar		0,0	0,0
Varulager		0,0	0,0
Fordringar		50,1	53,6
Summa tillgångar		2 093,1	1 906,2

S:a tillgångar Vatten och avlopp		2 093,1	1 906,2
		2019	2018
Balansräkning - eget kapital och skulder, mnkr			
Bundet eget kapital		0,0	0,0
Fritt eget kapital		0,0	0,0
Summa eget kapital		0,0	0,0
Obeskattade reserver		0,0	0,0
Långfristiga skulder	5	1 652,2	1 488,9
Kortfristiga skulder (inkl checkräkning)		440,8	417,3
Summa eget kapital och skulder		2 093,1	1 906,2
S:a skulder Vatten och avlopp		2 093,1	1 906,2
Not 1 Nettoomsättning	2019	2018	
VA taxa	226,2	197,5	
Övriga rörelseintäkter	12,6	14,0	
Summa intäkter	238,9	211,6	
Not 2 Finansiella poster	2019	2018	
Finansiella kostnader	-35,7	-19,3	
Finansiella intäkter fonderade medel	1,7	1,6	
Summa finansiella kostnader	-34,0	-17,6	
Not 3 & 5 Avsättning VA	2019	2018	
Avsättning	0,0	0,0	
Upplösning Avsättning	-7,3	-3,6	
Summa fonderade medel	215,3	222,5	
Not 4 Anläggningar	2019	2018	
Anläggningstillgångar	2 014,6	1 813,6	
Pågående investeringar	28,3	39,0	
Summa anläggning	2 042,9	1 852,6	

3. Miljö och kvalitet

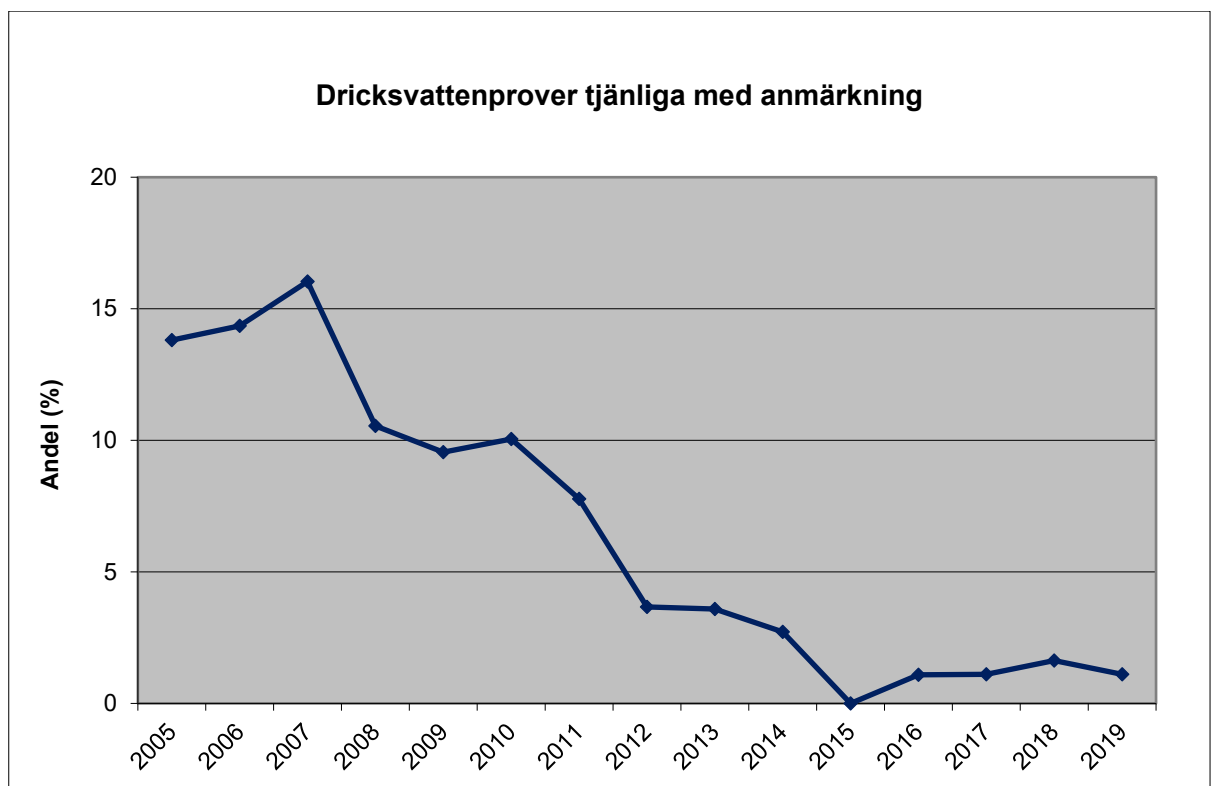
Utsläppskontrollen av det renade avloppsvattnet gav följande halter:

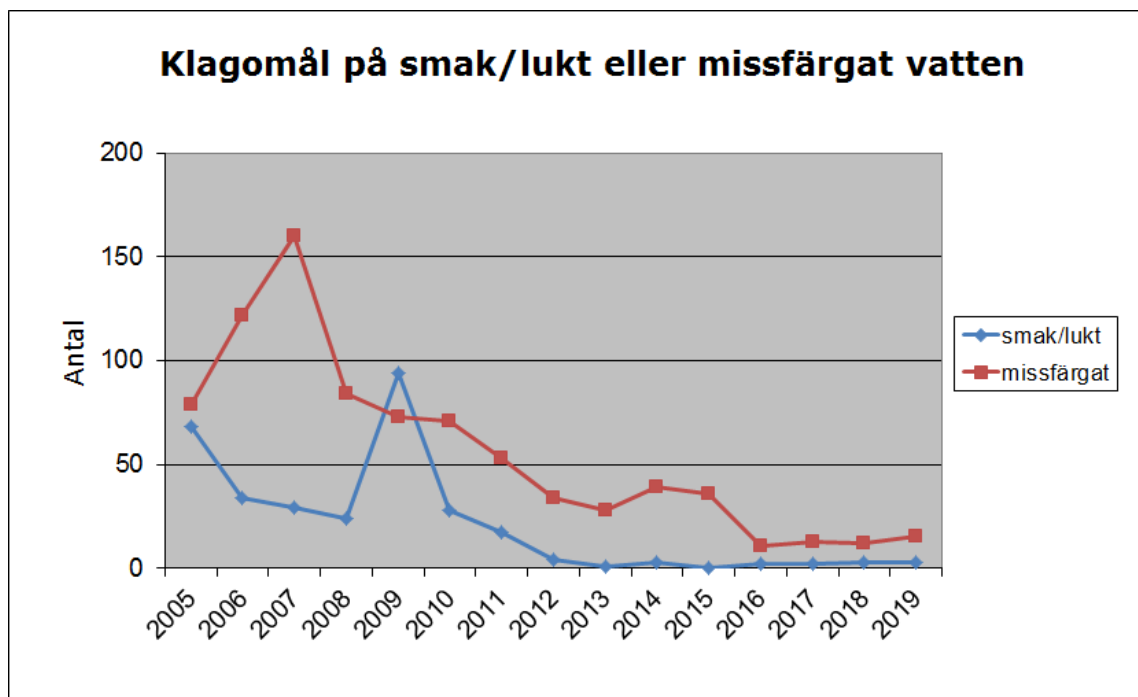
Halter i renat vatten 2019

Anläggning	pe	BOD ₇ villkor	BOD ₇ utfall	Tot-N villkor	Tot -N utfall	Tot-P villkor	Tot-P utfall
Sobacken	150 000	8	3	8	7	0,2	0,1
Bogryd	9 500	10	2	15R	7	0,3	0,1
Aplared	800	15	5			0,5	0,2
Bredared	500	15	3			0,5	0,3
Dannike	600	15	3			0,3	0,08
Hedared	500	15	6			0,5	0,2
Rångedala	500	15	6			0,5	0,1
Äspered	350	15	3			0,5	0,3

Som framgår enligt tabellen ovan så har vi klarat även kvävet under 2019 trots att vi tog över det nya avloppsreningsverket först i september. Mycket bra!

Dricksvattenkvaliteten har varit bra under 2019. Enligt programmet för regelbundna undersökningar 2019 var andelen dricksvattenprover tjänliga med anmärkning 1,1 %.

4. Framtida utveckling

Optimering spillvattenkedjan EMC

Vi har under året tagit över pumpstationen på Gässlösa och avloppsreningsverket på Sobacken. Återstår gör slam och rötningsanläggningen. Nu kommer vi att börja trimma och optimera de nya anläggningarna för att få en så bra drift på dem som möjligt

VA-plan

Borås Stads har en gällande VA-plan som har antagits av kommunfullmäktige. Det är ett viktigt strategiskt dokument för VA. Under 2020 kommer arbetet med att ta fram en nya VA-plan för kommande 4 år att genomföras.

VA-utbyggnad enligt VA-plan

VA-nätet kommer att utvidgas till befintlig bebyggelse i enlighet med VA-planen. Under 2019 har vi arbetat med två områden Kullasand samt Kvarbo-Hästhagen vid Ärtingen. Projektering av Bosnäs kommer att genomföras under 2020.

Produktionsplan för vatten och avlopp

Inventering av status på yttre avloppsreningsverk har initierats under 2017 för att bedöma om några yttre avloppsreningsverk ska anslutas till det nya ARV när det är driftsatt, arbetet har fortgått under 2019. De anläggningar som ligger på tur att anslutas är Aplared och Hedared. I Hedared kommer även vattenverket läggas ner så att vattenförsörjningen kommer att ske från Sjöbo.

Pilotanläggning UF-filter på Sjöbo VV

Bakgrunden till pilotstudien är att den mikrobiologiska barriäranalysen (MBA) som har genomförts på Sjöbo VV, visar att vi har underdimensionerad mikrobiologiskbarriärverkan på Sjöbo idag och behöver utöka med ytterligare en

barriär. Pilotprojektet har pågått under hela 2019 och kommer att avslutas under 2020. Anläggningen har designats med två olika membrantyper från olika leverantörer.

Tillstånd för bortledningen av vatten för dricksvattenförsörjning

Under 2017 har tillståndsprocesser för uttag och bortledning av vatten för dricksvattenförsörjning startat för vattentäkterna Bredared, Rångedala och Öresjö/Ärtingen. Arbetet har pågått under hela 2018 och 2019 och har krävt stora insatser för att få fram ett bra samrådsunderlag. Ansökan om tillstånd lämnades in till Mark och miljödomstolen under hösten 2019.

Beslutsstödsystem för utläckage

Sensorer blir allt billigare och digitaliseringen öppnar nya möjligheter för kritisk infrastruktur, så även för dricksvattenförsörjningen. Ett beslutsstödsystem för dricksvattennätet kan bli ett värdefullt och kraftfullt system för att minska mängden onödigt utläckage av dricksvatten. Systemet ska i realtid analysera vart i nätet det läcker och kunna ge värdefull information för att inte bara minska volymen av utläckande dricksvatten utan även öka tillgängligheten av tjänsten dricksvatten till våra kunder. Under året har IT-mässiga förberedelser gjorts för att underlätta en implementering och tillgängliggörandet av driftsdata som krävs. Vi har också fått statliga bidrag för att handla upp ett system. Arbetet med upphandling och implementering av system kommer fortsätta under 2020.

Inriktningsbeslut framtida dricksvattenförsörjning

Under de senaste åren har ett antal utredningar angående framtida dricksvattenförsörjning genomförts. Under våren 2020 genomförs fördjupade studier av några alternativ. Under 2020 ska vi få ett inriktningsbeslut för vilket alternativ som vi ska gå vidare med och ta fram ett investeringsbeslut för.

Återföring av näringsämnen

VA sluter inte näringsämnenas kretslopp utan slammet från avloppsreningsverken går till förbränning och sluttäckning av deponin på Sobacken. VA utreder olika tekniska lösningar för att få en renare fraktion av näringsämnen som kan återföras till åkermark och på så sätt sluta näringsämnenas kretslopp.

Läkemedelsrening

Under 2019 har VA bedrivit en förstudie angående lämplig teknik för läkemedelsrening på det nya avloppsreningsverket. Vi har också fått statliga bidrag för denna förstudie. Mycket talar för att det inom en snar framtid kommer att komma krav på rening av läkemedel.